

Lục Tỉnh Tân Văn

聞新省六

MỖI TUẦN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

GIÁ BÁN	
TRONG ĐỊA-PHẦN ĐÔNG-DƯƠNG	
Một năm.	6 \$ 00
Sáu tháng.	3 \$ 50
Ba tháng.	2 \$ 00
Mỗi số.	0 \$ 10
Đổi chỗ ở.	0 \$ 20
ĐẠI-PHÁP VÀ CÁC THƯỚC ĐỊA	
Một năm.	2 \$ 00

Số: 516
NĂM THỨ MƯỜI HAI

BÁN LẺ MỖI SỐ: 0 \$ 10

17 Janvier 1918
5 tháng mười hai Năm
Năm Đinh-tỵ

DIRECTION ET ADMINISTRATION :
F.-H. SCHNEIDER, 162, Rue Pellerin, Saigon

PUBLICITÉ
ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

Le centimètre de hauteur sur 0,045 de largeur. Le décompte des lignes est calculé à raison de 8 au centimètre quelque soit le caractère employé.

BỐ CÁO
Những lời rao về việc buôn bán nếu gửi thư đến Bồn-quản thì Bồn-quản sẽ gửi cho một cái bản để gia phân minh.

- ### MỤC LỤC
- 1 - CUỘC ĐIỂN LINH BỐN-QUỐC VÀ ĐI LINH.
  - 2 - ĐIỂN BÁO.
  - 3 - HƯỞNG TRUYỀN.
  - 4 - NHƠN CÔNG TÁ.
  - 5 - BI THƯỜNG.
  - 6 - TRUYỀN NGƯỜI THAM-HIỆM.
  - 7 - CÔNG-VĂN-LỰC-LỰC.
  - 8 - THÔNG-BÁO (Đông-trương).
  - 9 - CỤC ĐÔNG.
  - 10 - BÀI TRƯỞNG TÒA TRONG LỤC-TỈNH.
  - 12 - TRUYỀN XƠ LÈO.
  - 12 - CÁC CUỘC CHƠI CHƠ THỂ-KHIẾN.

LỜI RAO

Bồn-quản xin nhắc lại cho chư khan quan rõ ràng:

Kể từ ngày 1er janvier 1918 gia đồng niên báo Lục-tỉnh-tân-văn sẽ tính theo bản gia các thứ báo của bồn-quản ấn hành trong báo Lục-tỉnh-tân-văn, trong tháng juillet 1917, nghĩa là 6 \$ 00, người mới và người cũ cùng vậy.

Ngày nguyên -đáng (tết Anam gần đến. Chư qui vị hãy nhớ mà in thiệp.

Nhà in Bồn-quản có đủ các thứ chữ mới mà in thiệp cho chư qui vị và ba màu giấy, là trắng, đỏ, hồng. — Mỗi trăm thiệp giá một đồng bạc nam chực giá bảy cát, nếu có chữ Anam thêm thì mỗi chữ giá năm xu. — Tiền gửi người mua phải chịu.

Cuộc diễn linh bốn- quốc và đi linh

(Recrutement indigène et Service militaire)

Trước hồi chưa có giặc, khi quan Tướng-quân Pennequin luận rằng nên lập một đạo binh bốn-quốc, mà thiên hạ nghịch luận đủ cách, thì ngài có lẽ không tiền liệu cho người Anam ngày nay được gọi đến dự giúp Langsa nơi trận tiền một cách đáng khen, chớ kỳ thật thiên hạ chỉ cầu cho Anam một đầu tá tở dạ trung hậu mà thôi thì đã đủ.

Cái điều nghịch luận rằng Anam không có sức đủ mà chinh chiến, thiệt chẳng phải vì nhát gan mà là vì bạc nhược và yếu tướng, cái điều nghịch luận như vậy ngày nay trở ra

vô lý rồi, vì linh Anam ở trận tiền rất khi khái, chịu lạnh lẽo, chịu cực khổ ở dưới các hầm rất nhanh, ai thấy cũng lấy làm lạ, sự mà thí nghiệm nay đã đặc bằng rồi.

Lúc này nên nhơn cơ hội gọi đến đám thanh niên Anam như đã gọi đến đám thanh niên Langsa đi trả nợ nước.

Ép Anam mỗi người phải đi linh, sao lại không được. Ít lâu đây chúng tôi sẽ luận lời.

Còn bây giờ đây, dầu mỗi năm tại Nam-kỳ diễn linh chẳng bao nhiêu, dùng cách bắt thăm mà phân số linh trong các làng, chớ cách diễn linh đó không được chuẩn thẳng và không giúp cho chánh-sách hóa dân được chút nào.

Cách tuyển linh mà bây bắt, thêm làm cho có việc may rủi thì việc như vậy chẳng làm cho nghề võ biến có danh dự chi đâu. Vả lại tuy người langsa không có cái thói đó chớ ở đây dân Anam hay chịu theo sự cảm dỗ sửa vận mạng, kiểm tìm cách để đặng đời rủi rai may.

Mà sao vậy, đã cấm nhứt các cuộc xổ số vì là đều tệ hại, sao lại dùng cách bắt thăm mà ở bên Langsa đã hủy bỏ rồi, mà không cho dùng cách đem người đến để đầu. Ấy là muốn giục dân làm đến đời già, như kẻ mạnh bạo thì lại muốn cho được miễn linh mà không nằm trong các khoản miễn linh đã dự định.

Ngữ miễn linh đó vì sao mà miễn linh?

Có nói đủ trong các Lời-ngủ từ năm 1909 tới 1910, năm 1912, năm 1915, mà còn sửa đi sửa lại thêm bớt nhiều hạn.

Vấn có nhiều đều miễn linh, phải lẽ, chúng tôi bằng lòng, cứ chỉ ra đây:

Con trai trưởng-nam lo việc phụng thờ ông bà, hoặc con đầu lòng/kẻ theo quyền dịch-trưởng;

Con trai trưởng-nam mẹ góa; hoặc hai anh em đứng tuổi đi bắt thăm, mà em bắt được số phải đi linh; người nào hoặc có anh hay là em số đi linh hoặc đứng tuổi trả nợ nước, hoặc tình nguyện, hoặc đặng khóa lại; người nào có anh chết tại ngũ, hoặc vì bị thương tích mà được trừ hồi hay là hồi hưu thì đều được miễn linh, ấy vậy chúng tôi xin Nhà-nước vì lòng khoan dung thêm vào số miễn linh, các thầy chừa và các linh-mục Anam.

Song le việc miễn linh cả đám tại

Namkỳ càng năm càng nhiều, miễn là ai có 1 cái bằng-cấp chi chẳng hạn, thì được miễn linh, chớ ở bên Langsa nhà-nước đã hủy bỏ luật miễn-linh như vậy rồi.

Lấy các Lời-ngủ ra mà sánh, thì rất có ích, xin chư khan quan hãy đoán lẽ.

Lời-ngủ ngày 11 mai 1909 miễn linh cho các kẻ thanh niên có bằng cấp sẽ kể ra sau đây, là bằng cấp tốt nghiệp ở tại quân-bạt:

Bằng cấp cao-đẳng, bằng cấp tiên-học, bằng cấp tốt nghiệp mãn học Trường Chasseloup Laubat, bằng cấp Trường sư-phạm Giadinh, Bằng cấp Pháp-việt, bằng cấp Trường Bá nghệ Saigon và các Trường tỉnh, bằng cấp Luông-y và thú-y Annam ở Trường Y-viện Hanoi phát ra, bằng cấp Điều-dưỡng chương đầu, Trường y phương tiện dụng Namkỳ phát ra, bằng cấp Trường cơ khí tiện dụng phát ra.

Chúng ta nên biết rằng học trò Trường cơ-khi tiện dụng được miễn linh bỏ mà thường phải vào từng cấp binh lính.

Chắc là hồi năm 1909 nhà-nước muốn khuyến khích các học-sanh, cho nên miễn linh cho cả đám như vậy, mà sao không phân biệt các kẻ có bằng cấp ở các trường thì nhiều, với các kẻ có bằng cấp nghiệp nghệ phải khuyến dụ thì ít, là tại không có chức nghiệp, mà Lời-ngủ ngày 4 octobre 1910 lại thêm vào số các kẻ được miễn linh đó, các vị thì đầu bằng cấp ở bên nước Langsa, những là tu tài, cử-nhơn văn-khoa, số-khoa và luật-khoa, tân-sĩ y-khoa, Điều-tế-sư nhất-hạng, học-trò có bằng cấp Trường khoáng-sơn-kiên-lô-khoa, và Trường khoáng-sơn ở Saint-Etienne, Trường đường-mã, Viện quốc-nông, Trường canh-nông, Trường kĩ-thuật, Trường my-thuật và Trường trang-siêu-thuật.

Bởi đó bạc tình anh thanh niên Anam chúng tôi hằng nói là bạc những ích lợi, nhà nước phải hao tốn nhiều tiền bạc mà đường dực, mà bề bạc ấy mà thì đầu được một cái bằng cấp bất cứ là hạng nào, thì phải tính có ít nữa là 300 người bốn-địa phải chịu đốt và không có thể đi ăn học, mà các kẻ hưởng ích lợi cuộc giặc đợc đó không thấy ai ép phải có phần trách nhiệm gì cho xứng với công nuôi-nấng của quốc-gia.

Mà nếu có vài vị ấy đã có học thức mà chịu vào đi linh tập, thì chúng ta sẽ thấy có cảnh trạng mới là các

kẻ ấy sẽ ra công lấy số học thức của mình mà truyền bá cho bằng đồng hàng ở trong cơ condottai như. Chỉ như miễn linh cho các ngài Tân-pháp-nhơn đó thì nghĩa là đào mương mà phân rẽ các ngài ấy không cho gần, gửi được với cả đám đồng bang khác ở trong xứ.

Từ ngày nước Langsa hủy bỏ các đều miễn linh thì binh langsa rất có danh trước mặt các nước Âu-châu, vì là tam giáo, cửu lưu, bất luận là dân hạng nào, đều phải đi lính; vào đó sẽ hỗn hiệp với nhau mà thành ra một cuộc đoàn thể đáng kính đáng khen.

Vì ý gì mà phân rẽ cả đám nhơn dân không cho gần gũi các con cái trong xứ có đủ học thức? chúng tôi cũng không kéo nài việc ấy làm chi.

Bởi vậy ông Albert Sarraut cao hưng hơn các tiền bối, bên tiền linh trong Lời-ngủ ngày 2 août 1912, cái trình độ phải noi theo.

Ngài dạy rằng: Học trò mà có bằng cấp Pháp-việt, bằng cấp Tiên-học bốn-quốc muốn được miễn linh thì phải đoán hùa vào số Học-chánh giúp việc 6 năm tại Đông-dương, trở náo mà không giữ cái lời đoán hùa ấy, thì sẽ bị diễn linh.

Ngoại trừ các kẻ có giấy chứng rằng không đủ sức đi linh thì thôi.

Ấy là trình độ phải noi theo; vì lẽ muốn hưởng ích lợi thì phải có phần trách nhiệm.

Mà sao lại miễn linh cho các thợ kỹ vì có bằng cấp mà không buộc việc chi khác, có một mình thầy giáo tiên-học và Pháp-Việt, đã có bằng cấp mà lại còn buộc phải giúp việc 6 năm. Vậy chớ thợ kỹ có ích lợi cho thiên hạ hơn thầy giáo hay sao? Phải khai rằng trong việc thiết-ban thì có nhiều quan chức linh cơ chưa biết cái khoản này 2 trong Lời-ngủ của ông Albert Sarraut, thì khoản thứ 2 đó nay vẫn là vô dụng.

Như thế thì ta nên nghĩ phải buộc rằng tại Nam-kỳ đây, ai cũng phải đi lính sao? Phải là hầu nhà nước không có công cang đảm mà lợi các khoản miễn-linh đi, ngoài trừ các việc gia tộc, phụng tự, lời các đều về ích lợi chung. Nếu không muốn chọn lựa thì nên bắt buộc bên nước Langsa, mà bài rao cái khoản miễn linh đó đi; không miễn cho, ai hết, thì sẽ không cần nghĩ nữa.

Nếu nhà nước mà không cần dùng trọn cả số binh thì nên cứ dùng việc bắt tham luôn, nên cho nhơn dân đứng tiền mà chuộc binh lính, trước khi bắt thăm và định hễ ai muốn chuộc binh lính thì phải chịu cả học-phí cho 1 cái trường tiên-học ít nữa là 1 năm. Như thế thì quân-bạt sẽ thâu được nhiều tiền, chẳng hơn bấy giờ mỗi năm họ đem tiền

nói rằng chẳng phải hết thầy thuốc dân có cái trí xoi bói quyết tình như rùa đầu. Văn phòn đống, như là trong vài năm chót đây, cứ chỉ ăn thăm, lo mớ mang xứ sở, khuyến dụ dân chúng an nam phục quyền langsa, các ông ấy khi nào có việc phàn nàn về công lý, thì cứ đi theo luật, theo phép mà làm.

Phải tránh cho quan chủ tỉnh các sự khổ tâm bởi sự xử đoán trong việc nhơn-công mà sanh ra, là xin nhơn nước thiết lập một sở Giám-đốc đi tuần kiểm việc nhơn-công, chỉ lo một việc ấy thôi. Được như vậy, thì đâu đó sẽ toại chí, thì sau đây nhơn-nước sẽ có quan chuyên-môn cứ lo phận sự của mình, khỏi kim chức gồm quyền khó dễ.

Bỉ Thương
(Tristes)

Đáp từ cho một vị khản quan.
Chúng tôi không muốn dân đã lâu lần đặng trả lời cho một vị khản quan đã hảo tâm viết thư mà cho chúng tôi hay vì cơ nào các vị an nam thanh niên tránh không chịu vào trong nghề Giáo dục, thì ấy là chúng tôi đã đặng báo hóm tâm rồi. Chúng tôi cảm ơn lần thứ nhì vị khản quan ấy đã cho chúng tôi rõ những việc rất thú vị và rất hữu ích. Nay chúng tôi xin tái luận sự tuyên soạn thầy giáo; chúng tôi sẽ dùng các đức của vị khản quan ấy để bày và các đức chúng tôi đã chỉ về đặng là ra một cái thảo khiếu hầu để làm cơ sở cho những ai muốn quyết đoán các cơ nôm lam cho sanh ra việc khâm khuyệt thầy giáo mà sở Học-chánh phải khổ tâm, cũng là chỉ rõ phận sự của các vị có cấp bậc tốt nghiệp trong cuộc này.

Đây chẳng nên nương theo địa-vị Cựu trào mà giải cái vấn đề ấy, vì Chánh-phủ nhà Lê và nhà Nguyễn do theo bá-lãnh an nam có lòng kiếm tìm những đức có ích và có lợi lộc, mà lập trong xứ một cuộc giáo dục, song cuộc giáo dục ấy không sao sánh đặng với cuộc giáo dục đương kim Tân Trào đã thiết lập tại đây rồi. Sơ-đăng-học-thành thuở trước thì tương tự Tiểu-học-sách đời này, mà Sơ-đăng-học-thành hồi trước là trường riêng của các thầy đồ già, hay là của các quan hồi hưu lập tại nhà, để dạy các con cháu nhà có án, mới đặng đóng tiền học chút đỉnh.

Trường ấy thì dạy con trẻ học phá ngu, là dạy học cho biết mặt chữ và dạy viết cho trảng từ chữ? Cũng có dạy chương thường luận lý theo đạo nho, là dạy

nguyên câu chữ nho cho trẻ học thuộc lòng. Có nhiều đứa học như vậy đôi ba năm rồi về giúp cha mẹ làm ruộng, thì trong mình có được một mớ chữ nghĩa. Tuy không bao nhiêu chữ nhớ mớ chữ nghĩa ấy rất quí báu vì nhờ nó mà con người biết trình độ ở đời, biết phận sự làm người và biết phận sự thì dân phải đóng thuế cho nước nhà. Tuy nhà nước Cựu Trào không lên kém đóng nào cho cuộc giáo dục như vậy, mà nhà nước lại có ích lợi to tác vì nhơn-dân nhờ có ăn học mà có kỹ, cang, giữ phép tắc và chịu theo các tục lệ ở đời.

Trong đám học trò đến trường mà học đó, thì ông thầy tuyên chọn những đứa thông minh mà dạy cán mần mới cách riêng. Các trò thông minh ấy ít lần khả rồi sẽ đến trường tỉnh mà học với các thầy huấn-đạo và giáo-thọ của Nhà nước sắm sẵn đặng dọn bài vở hầu sau đi thi cử. Nhà nước mà bày cuộc thi cử như vậy, là có ý để chọn các văn-nhơn hay giỏi để sau ra làm quan giúp nước.

Như thế thì chừng học trò lần đặng lời học Thượng-đăng, thì Nhà nước mới có tôn kếm, ấy là việc để hậu, vì lời học Thượng-đăng đó để dọn các quan cho Nhà-nước dùng.

Khi Tân-Trào người Langsa đem thiết lập tại Nam-kỳ rồi thì cách cái trí cùng cử y như cựu lệ, chớ không có canh cải chút nào.

Có một vài ông quan An nam khi ấy cũng y theo cựu chức mà tâng chánh, còn cho đặng thể chế cho các quan đã vì lòng trung chánh chột chĩa bỏ mà về Trung-kỳ,

thì Tân trào lại chọn người bổn-địa trí cũ lên làm quan.

Song le khi ấy Chánh-phủ Langsa khó mà y theo lệ-Cựu-trào trọn và khéo mà có được một ty quan Tây để kiểm duyệt điều đắc các quan An nam có học thức theo họ, bên thiết lập lời giáo dục dùng chữ la-tin mà ám tiếng An nam kêu là quốc-ngữ — là lại các cổ đạo Thiệu-chúa đã có lập dùng rồi.

Quan Thủy-sư-đế-độc Charner khi ấy vẫn chưa có dinh phủ, bởi còn ở tạm dưới tàu, mà ngài đã thiết lập 100 phân tiền học-phí để nuôi sĩ-từ An nam ăn học trong trường Adran (1).

Nhờ đó mà Chánh-phủ Nam-kỳ ban sự mới có thầy giáo, kỹ lục thông-ngôn mà dùng.

Lần lần trong xứ có các trường khác lập lên y như trường Adran, mà cách dạy đó cũng in một cách. Ban sơ thì thầy dòng Đạo Thiên Chúa dạy các trường ấy, rồi từ năm 1879 nhà nước dùng thầy thường mà thế cho thầy dòng mà nay các nghiệp-sư ta đặng kể chi đó:

Thuở ban sơ, lúc Tân-trào langsa đang thiết lập, thì phần đông sĩ-từ học trong các trường Nhà-nước là con nhà có đạo Thiên-chúa. Lần lần con nhà Nho và con nhà Thích cũng đến các trường ấy mà học.

Thầy đều vọng tưởng được công danh, và khi vào học đã có được một phần tiền lương thầy phát mà tưởng các trò siêng, ấy là tiền của Sở công-nhơn nhà nước giao cho các thầy giáo để khuyến khít học trò.

(1) Nay là trường Tiểu học cao đẳng nữ trí langsa.

Bởi đó ta sánh được cuộc Giáo-dục thuở xưa theo cách An nam với cuộc Giáo-dục ngày nay đã thiết lập tại Nam-kỳ, thì hai cuộc vẫn khác nhau, là cuộc Giáo-dục xưa không tôn kếm của nhà nước, còn cuộc Giáo-dục nay thì phải tôn kếm của quan-hạt từ đầu cho đến nay. Song ta phải nhìn biết rằng không chỉ chính lý bằng, vì thuở xưa người An nam đi học là có ý muốn làm quan đặng giúp nước, còn hồi Tân-trào ban sự vì các cuộc để phòng, vì địa vị mới của người bổn-xứ, thì nhơn-dân tưởng đi học đặng mà làm tới ông chủ kia chớ không phải là làm tới người bảo hộ thân-ái, làm tới người đồng hoá, đồng ưu, ăn chịu cùng nhau như người Langsa là bằng hữu của người An nam vậy đâu.

Bây giờ ta nên nghiên cứu việc tương lai.

Lúc ban sơ đã có nói rằng: Nước Langsa không có ý qua Nam-kỳ chinh phục (theo nghĩa lý chủ chính phục rất già naman vậy đâu) là đánh lấy xứ, rồi có kẻ thắng người bại vậy; mà kỹ thiết khí lý nhơn-dân có dạ ngời hoặc chú đỉnh, bên lo lắng trong lòng không-biết công cuộc sẽ trở nên làm sao. Mà quả rằng nước Langsa khi đó vì thiên cơ khiến nên phải ra tay báo hiệu nước Nam, bên tên phạm đặng hết tài lực ra mà gánh vác cái trách nhiệm báo thù ấy: nào là vắng bạc, nào là quan quân, nào là tài trí đầy đủ đủ đặng. Ngày nay con nhà nước Nam mới rõ thấu cái lòng đại công vô tư của Mầu-quốc. Vấn cái đầu tiên hoá tư tưởng rất có độ lượng và có nghĩa lý thuận tiện trong đường tiền bộ ngũ hầu hai nước tương thân, đặng chung cùng quyền lợi cao của lưỡng bang một cách khấn khít; Nay Việt-nam đã thành Viên-đồng Pháp-quốc rồi.

Chánh-phủ về cai trị Nam-kỳ khi ấy cũng không sát phạt nhơn dân, chẳng đặng một đời người, nghĩa là qua cuối năm 1879 thì đã bãi. Từ đó cho đến năm 1905 thì có một cái giao-thời, mà trong khoảng ngày giữa Chánh-phủ Langsa thì thô mới cách rất khoan hồng, thiết lập, chế độ nhiều đức hữu ích để làm nên nếp căn kíp của việc khai hoá Chánh trị, nhơn quân và kinh tế.

Qua năm 1905 Chánh-sách đặng hoá đồng-ưu lại quảng khai rành rẽ, rồi thành ngay rất mau le cho đến đời không có đức phân đôi chi mà tháng nói cái chánh-sách ấy, và lại ý muốn của lưỡng bang như vậy rồi, thì chánh sách đồng hoá đồng xu sẽ bền vững luôn luôn, chẳng hề ai động tới được. Ý muốn ấy từ này về sau hết cái cội gì nữa được, mà thuở ban đầu đã

Thuộc điều hiệu CANON

BAO-XANH
Bà ngon mà lại rẻ tiền

TRUYỆN
Người Thăm-hiếm

NƯỚC CHÂN-CHẤT
Của ông Bà-lạp-Mông nước Mỹ soạn.
L. T. L. dịch sách lâu ra.

(tiếp theo)

Tôi nghi hỏi lại, thì va thuật rằng: Hoàng-thượng đặng ở trên sông, tu-lập con hát các nơi, làm trò thuật chơi tiên-khiến. Tôi hỏi: Thế thì vua muốn coi hát thuật gì?

Viên áo vàng nói: Hoàng-thượng xưa nay, chỉ ham coi hát những sự tích quý thần.

Tôi nói: Ta có nhiều thuật là, Hoàng-thượng muốn coi, thì ta sẽ hiển.

Viên áo vàng có mừng nói:

Hoàng-thượng xưa nay treo thường đặng câu người có thuật là, mà không ai được vửa ý cá. Thế ngài mà biết, thì Hoàng-thượng chắc là vì lòng không nỡ nào nhân thiện. Nhưng không biết ngài nó thiết hay gia?

(Tôi bình-sanh vốn không phải là nhà hát thuật; nhưng đem những phép hóa-học mà diễn ra, thì có lẽ người gia-mân cũng phải lắc đầu le lưỡi. Bên dưới tiếng áo vàng mà nói rằng:

Các người chưa biết, ta vốn là một nhà hát thuật có danh, nếu Hoàng-thượng muốn coi, ta sẽ hết sức bình sanh, rồi sau có chết cũng vì lòng nói chấp vớ. Viên áo vàng đó lại càng mừng lắm, coi như có ý đem tiền va đặng coi thường. Nhưng tôi còn e vua đầu cộp, lòng ham coi hát thuật, chưa bằng cái lòng ham ăn thịt tôi cho sống lâu, thì chưa ai đã nên việc.

Viên áo vàng liền hỏi lại tôi rằng:

Vậy thì ngài giỏi những thuật gì, xin giữ bí trước, đặng tôi sai người ra tàu cho Hoàng-thượng ngài hay.

Tôi trả lời:

Thuật tôi nhiều cái là, chắc nước này xưa nay chưa từng thấy.

Viên áo vàng có mừng, tức thì sai người đi: biểu ra sông Tinh-nghiệp.

Tôi thấy đặng tờ biểu đi rồi, trong lòng

hơi yên yên; may có lẽ cũng khỏi chết mà thoát về được nước nhà. Vậy lúc diện ấy, ta gạt đời lại khi-cầu của ta trước, tu-học đầu đây, sau sẽ làm trò, thừa cơ bay đi thì có trở lại.

Song nghĩ lại thương tâm tên chết của trước, nếu không lập cách mà trừ cái thói ăn thịt người này đi, thì nỗi giông nước Chân-chất, chẳng hay đâu đâu quyết hết. Tôi nghiệp thay cho dân nước này, cũng có óc thông minh mà không ai giáo dục. Nếu đem cái thân ta ra bỏ thí, đầu thí nát xương mòn, mà trên trái đất này, lại thêm được một giống người văn-minh nữa, thì công cán ta lớn lao biết chừng nào. Vậy ta cũng nên bỏ cái thân ta mà cứu nước Chân-chất.

Tôi đã định cách làm trò đặng làm quen thân với vua đầu cộp, mà viên mặc áo vàng, cũng xin dân tôi vào bộ-khiến. Ấy là trong chỗ mời phàn chết cá mừi, mà được một phần phân chắc sống, thì lòng tôi cũng vui mừng một đời chột.

Trong ba bữa tôi đã tính sẵn, bữa

đó hóa-học đem theo, cũng có thể đủ làm

cho là tai mắt của gia-nam đặng. Song chỉ được chiêm chi đời, tôi sẽ thừa dịp đời lại đặng đi vật-lưu của ta trước.

Ba ngày lại từ khi ngày tôi nói, thường hồi cần văn làm những trò gì.

Tôi trả lời rằng: Những trò ấy không thể nói ra được, đến ngày làm, các người sẽ coi, nếu có muốn học ta sẽ hết lòng dạy cho.

Ba người nó nghe tôi nói, có ý muốn mà rằng:

Tôi sự Ngai làm trò rồi, thì chúng tôi không thể mà gặp đặng Ngài nữa. Vì hoàng-thượng nếu không được, thì chẳng có ai mà học được nữa. Vậy Ngài còn thì giờ đâu mà dạy tôi tôi? Vậy lại tánh vua hay coi vui riêng một mình, dân các phố vương, quyền các chức trọng cũng không được dự coi, huống chi chúng tôi là phận bần hạ?

Tôi ở đó với tôi nỏ lâu, chẳng khác nào như anh em bạn thân trong cơn hoạn nạn.

(Còn nữa)

đương phái nơi theo khi xứ việc Hộ Annam nay phát hủy bỏ.

Khoản thứ hai.—Kể từ ngày trong một Janvier các thực-lệ nói trong khoản thứ 252 (cũ) của Lối-nghị ngày 16 Mars 1910 sẽ ban hành lại, mà mình thì rằng bản tiền sẽ phải thì phải dùng theo bản có quyền lực từ ngày Lối-nghị này phát hiện.

Giải nghĩa
Lối-nghị dời như vậy, thì không thấy rõ cái quyền-lực mà muốn có quyền-lực thì phải biết thực-lệ Lối-nghị ngày 27 Avril 1913 và thực-lệ, khoản thứ 252 trong Lối-nghị ngày 16 Mars 1910.

Lối-nghị trước nói :
Art. 1er. — Khoản thứ 252 trong Lối-nghị ngày 16 Mars 1910 phải sửa lại như vậy :

Khoản thứ 252 — Các trật, các tờ truyền báo và những các tờ giấy khác đã dự định trong Lối-nghị này đựng xứ các việc kiện thưa thì Trường-tòa hay là hương chức làng làm được.

Còn giấy tờ, cần kíp về việc thì lãnh các án Tòa-sơ và án Tòa-kếu-an thì về phần Trường-tòa làm.

Song lẽ trong tình nào mà không có 2 vị Trường-tòa thì giấy tờ cần kíp về việc thì hành án Tòa-sơ và án Tòa-kếu-an thì hương chức làng làm được.

Bản tiền sơ-phí đang ban hành thì không đời sửa.

Các vị Các-bổn-quốc của Trường-tòa Langsa chỉ có quyền đòi tiền sơ-phí theo bản tiền dự định cho các Trường-tòa annam thôi.

Các Trường-tòa có quyền thì chứng những tờ phiến dịch các tờ giấy người ta giao cho, mà phải bảo lãnh sự dịch sai lại.

Trong Lối-nghị ngày 16 mars 1910 thì khoản thứ 252 nói như vậy : Các tờ giấy truyền báo án hay là thì hành án, tồm lại một đến, là các tờ giấy chi mà đã định (trong Lối-nghị này về việc Hộ Annam thì hương-chức làng làm được. Song lẽ hai đảng tiền bị có quyền muốn dùng đến Trường-tòa đặng làm những giấy tờ đã định để về phần hương-chức làng làm thì được, mà đang nào dùng Trường-tòa thì phải chịu lấy tiền sơ-phí hơn tiền sơ-phí thường định cho hương-chức làng.

Bản tiền sơ-phí đang ban hành thì không đời đổi. Các vị Các-bổn-quốc của Trường-tòa Langsa chỉ có quyền đòi theo bản tiền sơ-phí đã định cho Trường-tòa Annam thôi.

Như thế thì các trường-tòa Lục-châu phải đóng cửa, vì việc Hộ Langsa ở Lục-linh là làm. Thí dụ : như hương chức thì hành, tiền sơ-phí có 10 \$, mà mình dùng Trường-tòa thì hành tiền sơ-phí 100 \$, thì mình phải chịu 90 \$ người thiếu nợ cứ trả có 10 \$ thôi.

TRUYỆN XỨ LÈO

Tích Chiêng-Prom

(tiếp theo)
Khi nắng vừa tỏ lòng ngay, Mội dều mỗi về mỗi vui lòng già.
Đoạn dứt lời, thì bà Chiêng-màu lau nước mắt, ôm nằng đầu mà rằng : o này đầu hiền o! già coi con ruột mẹ, là thằng Chiêng-prom như chăng phải con, mẹ, chứ mẹ nhận lãnh con như ruột mẹ, rầy đây mẹ

hết trong cày đến cái thặng bất hiểu do, mẹ nói thiệt, như nó mà ở bạc bèo chẳng ngần đến con thì mẹ cũng nguyên chẳng nhìn đến nó là con, n.e quyết một lòng hủ hi cùng đau hiền, đầu thì mồ già cũng an tâm.

Thưa mẹ : việc đó còn có đó, còn phận sự ta ngày nay không nơi là tức, con muốn mẹ con ta vào tam ở đó nơi góc chợ, mà chờ trường-phụ con về sẽ hay, chớ này mà đi tìm kim biết người dân trú nơi đâu. Chiêng-màu rằng : tự y con liệu định, có một đều mẹ đàng buồn, nay trong mình tiền bạc vốn không lấy chi mà đỏ nhưt. Sáu-chانه thừa rằng : xin mẹ an tâm con đã tính trước rồi, để con làm thuê làm mướn với nhà người, thì mẹ con ta cũng không đến đòi đặng. Từ ấy Sáu-chانه cứ đi nghỉ nhễ làm mướn, hoặc là gánh nước mướn cho ban hàng xóm cả mà đỏ nhưt.

Nói về quan Tổng-trấn Saravane vị làm thất thủ thành trì-nên phải đoi đàng công mà phục lại, đem tiền chục tên quân qua xóm Kamthongiaí mà vận lương. Dân xóm ấy nghe như vậy hết lòng sợ sệt, nên lập tức kêu nhiều người ít, đầu gạo trong nhà còn hai nời cũng đem ra hết mà đứng, nhờ như vậy nên chẳng mấy ngày, lương đã đủ số, quan Tổng-trấn lập tức trở về phục lĩnh, về đến nơi bên vào đêm lại cho Chiêng-nguyên-soái rồi, và thuật các việc chúng dân có lòng kính sợ.

Chiêng-nguyên-soái nghe các việc mặc có sắc buồn, bèn dạy rằng : và chẳng đường xa cách trở, phiền cùng tướng quân làm hướng đạo mà giã đờng, chừng đến gần bên thành phải định binh lại mà đợi lĩnh ta, quan hướng đạo lập tức thì hành đến chừng tới cách thành, chừng năm chục dặm bên dinh binh lại mà đợi Chiêng-nguyên-soái. Trong giây phút đại binh đã đến, Chiêng-nguyên-soái bèn biểu quan hướng đạo, coi lương phận ra phó trị Cống-chúa, còn mình thì lo nài nệch khỏi giáp hàng hồi đi với năm trăm tướng-sĩ mà lược trận. Khai đến bên thành, Chiêng-nguyên-soái lập tức trao cho quan chưởng ấn o om sôm, trên thành bôn Mọi nghe có quân reo tấp phả, biết có đại binh đến, lập tức vào kho lấy ná tầm thuốc ra báo xưởng như mưa bắc. Bình trao hao hết chực ngoài.

Chiêng-nguyên-soái bèn trao thần binh, về đến soái-dinh, mặc ụ mây châu. Công-nương thấy vậy mới khuyên chông tá sớ về trạm mà xin binh cứu viện. Quan hướng đạo bèn bẩm tiếp theo : xin Nguyên-soái nhận lời, công-nương, may mắn tá sớ về trạm, tiêu tướng tay bắt tay nguyên lạn suốt treo non, về đến mặc rộng mà cáo cấp.

Chiêng-nguyên-soái nghe như vậy càng thêm buồn bèn đáp lại rằng : bôn soái chẳng phải bắt tại, ngặt bọn Mọi sợ dùng cày ná tầm thuốc, hễ vào thịt phải chết, mà lại không chịu ra trận, đầu ta có xin binh thêm thiên binh vạn tướng cũng chẳng làm chi, có phải là đem mạng người vào nơi hang lửa, bôn soái đã lựa chước qui, bôn khanh chẳng nên lo, hen trong năm ngày bôn soái sẽ thâu thành tri, báy giờ bôn khanh hãy về tuân do, và chẳng nên cho mặt tên quân là rầy, đến ngày thử năm phải đến soái-dinh mà hầu việc. Chư tướng bèn lui hết, Chiêng-nguyên-soái mới kêu quan hướng đạo bảo rằng : tướng quân phải dẫn

năm chục tên quân, đi qua Kamton-giải mua rượu, mỗi một lính thì hai tên quân khiến, đến ngày thử năm, nôi buổi sớm mai phải khiến đi ngan qua ãi, hể thấy quán mọi chạy ra thì phải bỏ rượu lại đó mà chạy, về bằm lại cho bôn soái rồi. Quan hướng-đạo vững lập tức thì hành, bèn lựa năm chục tên quân mạnh mẽ.

Khi chur tướng lui rồi, Chiêng-nguyên-soái ngờ Công-chúa mặc hơi có sắc buồn. Công-nương thấy vậy mới hỏi : chàng đã sai tướng tuôn công việc, mà sao có sắc buồn, còn việc đi mua rượu là có ý chi, xin chớ chiếp rõ. Chiêng-nguyên-soái đáp : việc binh cơ bất khả lậu, rồi đây phụ-nhơn mới thấy hiệu nghiệm, song việc hãm thành chẳng phải dễ, phải có một tướng tài trí mới dám lãnh chi trách nhiệm ấy, thì hạ quan lại trong đạo binh ta chẳng có ai, nên hạ quan rất đỗi buồn. Vậy theo ý hạ quan, thì đến ngày ấy hạ quan sẽ ra tay, một là thanh trì đầu đặng, mà nếu thâu chẳng đặng thì hạ quan phải bỏ mình.

(Còn nữa) TIẾC-CƯƠNG.

CÁC CUỘC CHƠI CHO TIÊU KHIÊN

(Jeux d'esprit)
Đón bài (Tours des cartes)

Thờ ỏi còn bé thày nhiều thầy thông, làm ông tây dờ, bài thiệt tới tay làm lạ về còng, môn học dễ làm chơi mà hồi không ai chịu chi, nay gia rỗi-nhớ lại mới đi tìm cho ra mỗi đặng giúp vui cho khán quan, đặng lúc rảnh rang làm chơi với con vợ tiêu khiển ngày giờ.

N°1—Thầy tá đầu thì biết được 31 lá kia

Lấy nguyên bộ 32 lá sắp lại cho có thứ tự : as, vua đấm hoa-lê, 7, 8, 9, 10, rồi để xuống báo cúp một lần chòng lên, đoán hồi thử tá đầu là tá gì, thì hiểu được các lá kia.

N°2—Ba thàng điếm uống rượu rồi chạy

Lựa 3 lá hoa-lê và 1 lá đấm để trên bàn, lựa lá hoa-lê thứ tư chòng lên lên rồi bài dư để một bên, đoán nói rằng : Ba thàng matelots đây vào tiệm có quán uống rượu, uống đá ngà ngà tỉnh, bê chạy trốn

mới nói với có quán : này có đi lấy chơan em tới 1 v. nửa 1 có kia chạy đi lấy rượu, bà cháu chạy trốn, (lấy 1 câu để nắm trên bộ bài, 1 câu bỏ vào giữa, 1 câu nắm dưới đáy) rồi nói : có đem rượu ra thì mới hiểu mình cần điếm bên chạy theo là Ba-tuồi (lấy lá chòng để nắm trên bộ bài đoán báo kinh, đem xấp kia chòng lên xấp no rồi sẽ ra coi thì (thấy) có quán đang nhùng nhân chèo kéo với 3 cậu matelots say.

DUNG PHU

TRẠI THỢ MỘC CHẠM VÀ CÁN

Michel NGUYEN-HIỆP-HOÀ

Tại chợ Lối-thiên, đường Abattoir -

Trại tôi dùng toàn cầm-lai, trác, gỗ đóng các món theo kiểu kim thời.
nước cầm-thạch, thành của hay không, 1 mặc gỗ liền bốn kiểu, 1 mặc cầm-thạch, thành của hay không, 1 mặc gỗ liền, bốn từ, một từ.
Bàn lâu 12 từ, bàn rượu, bàn Salon, bàn viết.
Tủ áo, tủ rượu, tủ thuốc hay chám vàng bạc, hai, một, ván ván.
Qui ông muốn đặt xin gửi kiểu hay là đến tại nhà tôi lựa mua đủ có sáng.

潘和成 Phan-hoà Thành

Magasin de diverses nouveautés soieries 80 rue des Cantongais 80 TONKIN HANOI

DIPLOME DE MERITE Exposition amicale artistique franco-annamite a HANOI, EN 1915-1916

Xin trình đề liệt vị khán quan đặng thưởng : Bản hiệu buôn bán ở Hanoi (Bắc-Ky) đã lâu, có đủ các thứ hàng hóa về đồ tơ lụa. HANG TÀU, HANG TÂY, HANG BẮC-KY và HANG SAIGON, có đủ các loại lụa và bản buôn, tinh giá rất rẻ. Xin các qui khách có dưng đến hàng gì thì chiều coi đến mà viết thơ cho bản hiệu, gửi hàng thì theo cách lãnh hóa giao ngân (contre remboursement).

Hàng Bắc-Ky thì hỗn hiện lại có nhiều lắm, toàn là thứ hóa hàng của bản hiệu đặt làm, như là : LƯƠNG TRON VÀ BÔNG, XUYEN TRON VÀ BÔNG, MINH BANG, LUYOT LONG, LƯƠNG LA-CÁ, LỰA TRON VÀ BÔNG, LÀNH TRON VÀ BÔNG, KHĂN LUOT THAT TỐT, LƯƠNG SA HAT, SA TRON VÀ BÔNG, còn nhiều các thứ hàng khác nữa.

Qui khách mua hàng từ 10 \$ 00 trở lên thì bản hiệu xin chịu tiền phí tổn gói hàng.

Muốn coi hàng thì viết thơ hỏi, bản hiệu xin gửi kiểu (echantillons) đến, để các qui khách coi.

Không có cái chi khoái cho bằng trước khi nghỉ trưa, hút một điếu thuốc BASTOS langsa rồi ngủ, thì được khoái cả con người thê!

CHỮ VỊ ĐÀ GỖI BẠC

Sân quán lý làm cần ơn chữ vị để ra sau này, vì có...
Số phải ghi rõ: 35 mandat
4899 L. q. H. Sade. 3.50 069 881
5871 H. d. H. Trevin. 6.20 035 176
3380 T. v. V. Thoilot. 6 560 792

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes entries like T. T. T. Hoeghe, N. Langroye, D. v. D., etc.

THƯƠNG TRƯỞNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

Table with 5 columns: Tên các thứ cây, Mã hàng, Giá gốc, Giá thực, Giá gốc thực. Includes items like Cây gỗ làm bàn, gỗ, etc.

Table with 5 columns: Loại cây trâm, Mã hàng, Mã hàng, Từ 100, Giá. Includes items like Cây công, etc.

Table with 3 columns: Các vật thổ sản, Cán tạ, Giá bạc. Includes items like Củi lò, Cây trâm, Cây để nhuộm, etc.

Sách hữu ích

(Un livre utile)

Ông F. H. Schneider, là người đáng cho là tổ việc nhà in bên Đông-dương, mới in ra, theo cuộc phổ thông giáo khoa thư xã, một bộ sách rõ là hữu ích cho hết thầy những kẻ nào chuyên nghề diễn khi hay là có ý thích việc thông hiểu cách dùng diễn khi làm nguồn cội màu nhiệm sức mạnh.

Người làm sách hiệu "Thiệt hành diễn học" ấy là người đồng quan cùng chúng ta, qui danh Alexie Lán, Bác sĩ diễn học, cựu học sanh trường kỹ nghệ và chế tạo (1).

Sách này trọn bộ là tám cuốn, giản thích đủ phương diễn học chuyên môn.

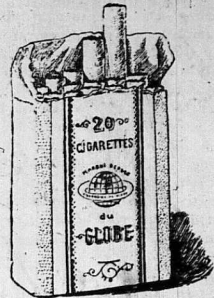
Một cách rất khiêm nhường, rất qua đời khiêm nhường, người làm sách lại cất nghĩa trong bài tựa cùng chúng ta rằng chẳng dám nào có ý muốn giúp những kẻ có công mà ao ước cái lương tấn bộ trong nghề nghiệp của mình. Chúng tôi cũng một ý kiến với ông Lán, rằng sách "Thiệt hành diễn học" sẽ đặc đại công đức cùng những kẻ có công bôn-quốc trong nghề diễn khi; nhưng mà chúng tôi lại tưởng rằng hết thầy mọi người, từ kẻ sang trong thiên-hạ mà muốn lịch thiệp những việc tấn hoa trong môn bác học tri tri, cho đến những người trong đạo nghệ cũng kẻ khác vui thích theo công cuộc diễn khi, thì cũng đều tìm ra đại ích lợi trong pho sách hay này.

Và lại sách như vậy là nên phát rải-rã cho các trường xứ ta, ai ai cũng đều hiểu đặng, vì người làm sách đã gia công diễn dịch ra hai thứ tiếng Pháp cùng Việt, cũng thầy am tường.

(1) Có bán tại nhà in F. H. Schneider - Phần thứ nhất, cuốn thứ nhất - giá \$0.50.

Thuốc điều hiệu GLOBE

Hút không hề khô cổ

Có một mình hãng Denis Frères từ thuốc này mà thôi.

ATELIER de GRAVURE sur MÉTAUX & MARBRES. En Tous Genres Prix Modérés. NG. CHI-HOÀ GRAVEUR. 42, Rue Amiral-Dupré. - SAIGON.

Rượu TONI-KOLA SECRESTAT là rượu rất bổ hơn các thứ rượu bổ khác, bổ được cả vào thì thành thứ rượu rất bổ.

Hãy uống rượu (thật nhất) một ly TONI KOLA. Minh hãng DENIS frères từ mà thôi.

Nhà DENIS frères tại Saigon rao riêng cho các ban hàng rằng: Các thứ rượu của nhà hàng rất kỳ công. Hàng sang lớn giá bán giá và màu rượu cho không mất tí phải có xin thì đặng.

PHỞ THÔNG GIÁO KHOA THƯ XÃ. BIBLIOTHÈQUE FRANCO ANNAITE DE VICARISATTON. 7, Boulevard Nordoux.

SÁCH HAY. Trẻ con nên đọc. NGUYỄN-VĂN-VINH. (Les Fables de La Fontaine) TRADUITES EN ANNAITE.

NGUYỄN-VĂN-VINH. Cuốn thứ nhất, 32 trang, giá... 0 \$10. Cuốn thứ nhì, 16... 0 \$5.

GỞI BẮN ở các hiệu sách Đông-Dương.

BÁN BUÔN. Tại nhà in ông F. H. SCHNEIDER 7, Boulevard Nordoux. - SAIGON. HEO BẮNG CHỢ QUỐC-MỘC.

TÔI KHÔNG ĐÓI BỤNG!

Ấy là câu thường thiên hạ hằng nghe nói trong lúc gần ngồi bàn mà dùng vật thức dưng bổ dưỡng khi-lực mình đã hao tổn trong cơn làm lụng.

Trong lúc nóng nực

Nếu Chư-lôn muốn ăn uống lực bác thường thì cho bữa dưng những rượu khai vị đơn ra giá đời aperitifs fraiches, và có nhiều khi luy dài tên rất hay mỹ chữ kỳ trung một đôi khi lòn hơi, đầu đầu cũng có bán thứ rượu ấy, hề thường hằng nói thì lần lần rượu ấy làm tiêu tan niềm địch (la manques) trong bap từ từ lần lần nó làm cho mình khỏe lại từ từ.

Vì sao vậy? Trước một khế đồng từ khi ngồi bàn mà dùng cơm thì chẳng nên uống thứ rượu ngọt, cứ uống:

MỘT LY BÉ QUINA GENTIANE

Là thứ rượu bổ được thầy tu dùng Sao-Paulo trong bệnh, từ ấy khi xư nóng nực, cũng như xư Đông-dương ta đây hoặc này làm bằng các thứ thảo mộc tinh ba rất có danh từ thuốc là

QUINQUINA và GENTIANE

Mà các thầy tu ấy dùng cốt đường bột-hà mà yếm vì dưng làm cho dễ uống, mùi lại thanh thoả, dân cho ai mà hay ken lưa cũng chẳng dễ dưng.

Phải nài nơi tiệm mình mua cái hiệu dán trên ve như vậy:

Nhà MAZET

đường Paul Manchy, môn bãi số 10, Saigon, rồi uống thử mà coi, thiệt quả như lời tôi nói chẳng sai.

Có bán trong các tiệm hàng-xén

THUỐC LÁ VÂN RỒI HIỆU JOB

là một hiệu thuốc tốt nhất. Những người ghiền thuốc mà muốn giữ vệ-sanh, khỏi hư phổi, không rạo cò hong, thì nên dùng thuốc hiệu này mà thôi. Vì thuốc này có các quan chuyên-môn thì đồ ở những đại-học đường ra, đứng đốc-biên việc chế thuốc. Duy chỉ có thuốc hiệu này vẫn bằng giấy JOB thật hiệu, thì không hiệu thuốc nào bằng hiệu này cả.

THẬT GIẤY VÂN THUỐC LÁ-HIỆU

JOB

ĐƯỢC BÀN NHAI NGƯỜI NHIỆM VÀ ĐƯỢC ỨNG DỤNG TRONG CÁC HỒN HỒN Ở NĂM 1889 VÀ 1900

ĐƯỢC BÀN NHAI NGƯỜI NHIỆM VÀ ĐƯỢC ỨNG DỤNG TRONG CÁC HỒN HỒN Ở NĂM 1889 VÀ 1900

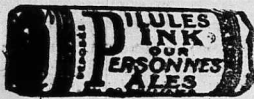
Của ông Jean BARDOU chế ra, hiệu màu đã ký tại Tòa-án Nay con trai ông ấy là ông Pierre BARDOU nổi nghiệp Hiệu giấy này đã được 450 cái Mỹ-dây, 119 cái bằng vàng, 135 cái bằng Danh-dự. 62 lần được đánh Ngoại-hạng Chủ lãnh trưng bán là: Ở Toulouse, B4 de Strasbourg, số 72-74 J.Z. Pauthac Ở Paris, Rue Beranger, số 21. Lãnh/trưng bán tại BOY LANDRY Ở 85 19 đường Bonnard, Saigon. Đồng-dương là ông Ở 86 19 đường Francis-Garnier (Bờ-hồ Hoàn-kiểm ngay góc Dừa-Hà-nội).

Ái là chẳng biết Giấy vân thuốc là JOB, là hiệu giấy tốt nhất Giấy này được hết không có tàn giấy thật nhỏ thớt, mà chế theo phép vệ-sanh rất cần mật.

Xưa nay kẻ đã hàng nghìn người làm mạo giấy JOB, vì giấy JOB là giấy tốt nhất trong thế-giới, nhưng bọn-hiệu đã thừa các tòa-án, đã nghĩ xử trọng phạt các nhà làm mạo rồi.

VẬY HÚT THUỐC HIỆU JOB là bảo thủ sức khỏe và lại là rảnh mắt thuốc ngon.

Bán lẻ ở các hiệu thuốc-lá hoàn cầu.

MẮT TRÍ KHÔN (NÃO-BÌNH)

Sự mất trí và não-bình bởi nơi não-cân có bệnh. Ai mà có bệnh ấy chẳng chầy thì trí phải lẫn lộn. Thăm chi ngày kia đi chơi rồi về quên lũng cái tên của mình, quên đến chỗ ở chỗ ăn; nếu bằng chứng có ghi chép mà để ở trong trí, có lẽ phải xa quá các kiêng mà chớ?

Muốn cho khỏi mang cái bệnh dữ tợn ấy, thì phải dùng một thứ mảnh được hay đó quyết hiệu là PILULES PINK (Bổ-hoàn-linh-đơn). Những người đờn ông đờn bà mang bệnh thiếu huyết, muốn cho khương cường tráng kiện như anh em chúng bạn vậy thì chẳng khó gì. Phải uống thứ thuốc PILULES PINK này là thứ bổ huyết bổ cân thượng đẳng hay lắm. Thuốc PILULES PINK nó làm cho mình nhiều máu, làm cho khí huyết tinh anh, làm cho hưng vượng cần bổ. Uống nó được lâu thì mình sẽ đứng mạnh giỏi sức khỏe luôn luôn, cho đến đời sẽ lấy làm lạ sao mà mau mạnh giỏi như vậy kia!

PILULES PINK (Bổ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có thể tìm thuốc của ông de MARI et LAURENS Pharmacie de Normale, Saigon. Mỗi hộp giá là 3 quan 50; 6 hộp 17 quan 50.

CIGARETTES DIVA

Thuốc tiêu hiệu là Cigarettes Diva là thứ thuốc tốt hơn hết, hút nó đã không khô-cổ, và khỏi mang sự bình hoạn, vì thuốc này không có nhựa như các thứ thuốc khác, khói sẽ thơm tho và dịu lẫm. Mỗi một gói thuốc này đều có để một cái ảnh chụp rất khéo và rất đẹp đẽ, mà lại trong nhiều gói có để một cái giấy Báo-Thuần (Bon-Prime) cũng không hoặc một cái đồng-hồ, hoặc một hộp khăn mouchoirs, hoặc một sợi giây lưng hay là một cây đã sơn sơn. Như ai dùng những giấy ấy, thì hãy đem tới hãng X. et E. Mazet môn bán số 10 đường Paul Blanchy, Saigon mà lãnh thưởng, bằng ai ở xa xa xôi đến không đứng, thì gửi thư cho miêng giấy mình đang cho ông sẽ gửi món đồ của mình đáng đó lập tức. Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật

LỜI RAO

TẠI QUÁN Lục-Tính-Tân-Văn. 1º Ngọc-hạp 1916 thiết giá 0 \$ 20 (không phải 0 \$ 40). 2º Tiên-cần-báo-hậu thứ 8. 0 30 3º Tượng Lục-vân-Tiên... 0 30

Đơn tại nước Langsa. Dùng sữa thường hay trong hoàn cảnh, sữa sữa, Súc-khê, Mạnh-mê, vàn.

Sữa dê Normand hiệu La petite fermière đơn tại tỉnh Normand ở trong Bôo Valet de Broy chỉ một chiếc sữa rất ngon, tuy làm ra để ăn tươi, chất này có danh, sanh sinh sữa thường hay và tốt hơn trong cả hoàn cầu.

Thuốc này đắt 0 mà lại chắc, đơn cho người biết hút thuốc dùng.

Xin hỏi hiệu tại hãng Berthet, Charrière và Công ty

Hệ thứ rời thì ra nó luôn luôn

HÀNG XANH - Hút nó chẳng hề sao cả, mà không làm cho người có cơn ngứa. Phải nài cho có cái ký tên và dấu hoa-thị để tiện khi đi đâu tra.

TABACS et CIGARETTE JUAN BASTOS

HÀNG BÁN RƯỢU HIỆU DENIS FRÈRES

LẬP RA TỪ NĂM 1862 NHÀ NGÀNH TẠI HAIPHONG, BORDEAUX, SAIGON, HANOI

Hàng DENIS FRÈRES trừ savon hiệu « Bonne Mère » là thứ sa-bon tốt hơn hết các thứ khác. Gón ai ưa dùng thứ rượu bổ, thường gọi là Quinquina thì hãy mua thứ rượu sau này: Một là « Toni Kola Secrestat ». Hai là: Saint Raphaël Ducos. Hàng này cũng có bán từ sắc tốt và chắc lắm, hiệu là từ « Dubois Oudin ». Còn ai hay hút thuốc Cigares thì mua thứ Cigares El Conde thì sẽ ưa nó vì giá đã rẻ mà lại mùi nó ngon ngọt nữa.

Hàng này có bán đủ thứ rượu tốt xin kể sau này: Rượu chắt trắng và chắt đỏ trong thùng và chiếc ra ve. Rượu Champagnes: Verc Cliequot-Ponsardin. Roederer. Moët et Chandon.

Rượu Tisane de Champagnes supérieure. B. et S. Perrier. Rượu Tisane extra: Marquis de Bergey. Hàng này cũng có bán thuốc gói và thuốc vắn rồi hiệu Le Globe và giấy hút thuốc gói là « Nil » có thứ rượu kêu là: vieille Eau-de-vie Dejean, Rhum Negrita. Liqueurs và cognacs Marie Brizard, và Roger. Bière Gruber và Bière Lorraine. Rượu Madère, Malaga và Muscat de Frontignan Rivoire. Có bán máy viết hiệu Remington và các thứ đồ phụ tùng. Cũng có bán các thứ hộp quẹt, Đồng-Dương, và ngòi Bền-thủy, gán Annam và ống quỳ Hanoi (Tonkin) nữa. Ai muốn hỏi giá thì viết thư thư này.

Maison DENIS FRÈRES, SAIGON

Có Một Minh Nhà Này có Quyền THAY MẶT CHO NHÀ ĐỨC SÔNG VÀ LÀM XE MÁY TẠI THÀNH St-Etienne MÀ THỜI Hãng F. MICHEL, CAFFORT Successeur ở đường Paul Blanchy SAIGON

TRỊ BỆNH YẾU PHÁP

(Cousalis medicana)

Cứu sự miễn cho trong nhà... một thứ rượu mà đáng trong lúc...

RƯỢU THUỐC HIỆU LẠ QUINA GENTIANE

Của Tr-ép Saint-Paul bảo chế... Là một thứ rượu bổ làm cho con...

TIÊM MÂY NGUYỄN-HỮU-SANH

Mây đủ các kiểu áo tiêm sẵn, dài và y-phục Âu-châu (paletot) theo thực thể...

Thơ, truyện, Quốc-ngữ bản a và bản b và v.v... Nếu chủ-quí, muốn hỏi kiểu để chỉ...

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH, 150, Quai de Belgique Cầu-ông-lãnh, SAIGON.

ÔNG LÊ-VĂN-VÔ

là Lương-y cựu nhà-buộc, ở tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Mặt Đ. có eo)...

TẠI NHÀ IN ÔNG F.-H. SCHNEIDER 7, Boulevard Norodom SAIGON

Lectures Francaises

Ông CARRERE SOẠN Gồm nhiều chuyện hay và có ích. Trước hết nói về nước Lang...

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER 7, Boulevard Norodom.-SAIGON

NAM VIỆT SỬ KÝ, chữ Langsa ba quyển. 1. Sơ khai nước Annam. 2. Đời nhà Ngô tới Nguyễn. 3. Đời Nguyễn tới Đại-pháp.

HÃY HỎI THỨ HỘP QUỆT HIỆU NÀY

LÀ THỨ TỐT HƠN CÁC THỨ KHÁC

Tại nhà in ông F.-H. SCHNEIDER 7, Boulevard Norodom.-SAIGON CÁCH LÀM BÁNH VÀ MỰC... Giá 0.40 Tiền gởi 0.04

PHÁP-QUỐC THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM THIẾT HIỆU LÀ ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX Của ông lương-y GUILLÉ. Từ tám mươi năm nay thuốc ELIXIR có chế...

KHOẢN CHẤT THỦY (Nước suối kim thạch) VICHY (VICHY ÉTAT) PHÁP-QUỐC-TUYỂN VICHY CÉLESTINS Có bốn nguyên tố...

THE PHONE Thử máy nói, thử kèn hát Pathéphone này có một mình nó nói tiếng người hơn hết. CẢ DIÀ CẢ MỸ VÀ KIM ĐÈU CÓ ĐỈNH HIỆU PATHÉ

Le Directeur-Gérant: F.-H. SCHNEIDER Certifié l'insertion... Saigon, le 19

Va pour légalisation de la signature de M. Saigon, le 19 Le Maire de la Ville de Saigon

Signature of F.-H. SCHNEIDER and other handwritten notes.